

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΑΓΚΥΡΑΣ

ΠΡΟΣ : ΥΠ. ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΜΜΕ / ΔΝΣΗ Α΄

ΚΟΙΝ : - ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
- ΓΡΑΦΕΙΟ Γ.Γ. ΤΥΠΟΥ
- ΓΡΑΦΕΙΟ Γ.Γ. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
- ΔΝΣΗ Γ΄
- ΓΕΝΙΚΟ ΠΡΟΞΕΝΕΙΟ ΚΩΝ/ΛΗΣ
(Ε.Δ. : κ. ΠΡΕΣΒΗ, ΑΚΑΜ)

31 Ιανουαρίου 2003

Α.Π. : 293/Φ.403
ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ : Ε. ΚΟΣΜΑΣ
Απομαγνητοφώνηση: Α. Μερσενιέ

Θ. Μ.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ ΜΜΕ 31. 1. 2003
(7). ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΕΔΡΙΑ (II)

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΈΛΛΗΝΑ ΥΠΕΞ, ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ, ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟ ΤΟΥ CNN TURK, ΜΕΧΜΕΤ ΑΛΙ ΜΠΙΡΑΝΤ

Συνέντευξη την οποία παραχώρησε ο Έλληνας ΥΠΕΞ, Γιώργος Παπανδρέου, στον δημοσιογράφο **Μεχμέτ Αλί Μπιράντ** και η οποία μεταδόθηκε από το τηλεοπτικό δίκτυο **CNN Turk** – στο πρόγραμμα "**Manset**" (στις 17:00) – έχει ως εξής:

Ερώτηση: Ποιο ήταν το μήνυμά σας, ως Προεδρεύοντος του Συμβουλίου Υπουργών της Ε.Ε., προς την τουρκική πλευρά αν το ραντεβού του Δεκεμβρίου του 2004 θα είναι και το τελευταίο ραντεβού;

Παπανδρέου: Το μήνυμά μου κατά πρώτο λόγο ήταν ότι η Ελλάδα, ως Προεδρεύουσα της Ε.Ε., επιθυμεί να βοηθήσει και να υποστηρίξει την Τουρκία. Δεύτερον ήταν ότι η απόφαση που ελήφθη στην Κοπεγχάγη δεν αποσκοπούσε στην αναβολή της διαδικασίας ένταξης της Τουρκίας στην Ε.Ε. Ήταν πράγματι μια ειλικρινής και σωστή απόφαση. Είναι γνωστό ότι η Τουρκία ζητούσε μια πιο σαφή και προγενέστερη ημερομηνία, αλλά, παρ' όλα αυτά, όλοι οι Ευρωπαίοι Υπουργοί συμφώνησαν – κι εγώ έχω συμμετάσχει σ' όλες τις συζητήσεις – ότι πρέπει να δοθεί μια ευκαιρία στην Τουρκία, στην οποία θα ανοιχθούν διάπλατα οι πόρτες εάν το 2004 ή πριν απ' αυτό, υλοποιήσει αυτά που της επιβάλλονται. Μετά την ημερομηνία αυτή θα καταστεί δυνατό να αρχίσουν ενταξιακές συνομιλίες και αυτό αποτελεί μία διαδικασία. Νομίζω ότι πρόκειται για ένα σαφές μήνυμα. Θα μπορούσατε να πείτε ότι το 2004 απέχει πολύ. Όμως, στην πραγματικότητα, αυτό το χρονικό διάστημα δεν είναι και τόσο μεγάλο. Ήδη βρισκόμαστε στις αρχές του 2003 και εναπομένουν ακριβώς δύο έτη για να πραγματοποιήσετε τις επιβαλλόμενες μεταρρυθμίσεις και στην περίοδο της Προεδρίας μας αρχίζει μία νέα διαδικασία διεύρυνσης της Ένωσης.

Ερώτηση: Τα σημεία στα οποία θα αναφερθείτε θα είναι πράγματι σαφή;

Παπανδρέου: Οπωσδήποτε θα είναι έτσι. Η τουρκική Κυβέρνηση ζήτησε να είμαστε απολύτως σαφείς, να ζητηθούν συγκεκριμένα πράγματα και επομένως να καθορισθούν κριτήρια για να καταστεί σαφές κατά πόσο υπήρξε

ανταπόκριση σ' αυτά. Θα έχετε τη δυνατότητα να κινηθείτε ταχύτερα και επομένως αυτό θα είναι τόσο για το καλό της Τουρκίας όσο και της Ε.Ε.

Ερώτηση: Πιστεύετε ότι όλες αυτές οι διαφορές απόψεων και οι διαφορές απόψεων σχετικά με το Αιγαίο καθώς και τα συναφή ζητήματα θα επιλυθούν μέχρι το 2004; Αυτό προκύπτει από τη Σύνοδο Κορυφής του Ελσίνκι;

Παπανδρέου: Ναι, έγινε αυτή η συζήτηση στη Σύνοδο Κορυφής του Ελσίνκι και έγινε αναφορά στο 2004. Τώρα η ημερομηνία αυτή συνέπεσε με την ημερομηνία που δόθηκε στην Τουρκία. Το 2004 ορίστηκε για την προώθηση της διαδικασίας ένταξης της Τουρκίας στην Ε.Ε. στην περαιτέρω φάση. Οι συνοριακές διαφορές ήταν μεταξύ των θεμάτων που συζητήθηκαν στο Ελσίνκι. Αλλά αυτό που προσπαθούμε να κάνουμε εμείς εδώ είναι να πετύχουμε μια λύση με τις ενέργειές μας και ελπίζουμε να το πετύχουμε.

Ερώτηση: Σημειώνετε επιτυχία;

Παπανδρέου: Με τις ομιλίες που πραγματοποιήσαμε με την τουρκική πλευρά έχουμε αντιληφθεί καλύτερα πού βρισκόμαστε. Αντιλαμβανόμαστε τώρα καλύτερα τι βρίσκεται πίσω από τις φοβίες και τις ευαισθησίες και τα προβλήματα και καταβάλλουμε αρκετές προσπάθειες και συνεργαζόμαστε για να εξευρεθεί διέξοδος. Είναι δυνατό να καθορισθεί μια πραγματική διαδικασία διαπραγματεύσεων, τόσο για την εξεύρεση λύσεων όσο για την επίλυση του ζητήματος της υφαλοκρηπίδας.

Ερώτηση: Κάποτε εσείς μας φοβόσασταν και τώρα οι Τούρκοι φοβούνται την Κύπρο. Αντιλαμβάνεστε αυτούς τους φόβους που κατά κάποιον τρόπο έχουν σχέση με την ασφάλεια;

Παπανδρέου: Αντιλαμβάνομαι τους φόβους. Όμως πολλές φορές οι φόβοι δεν έχουν πραγματική βάση και αυτό άλλωστε θέλω να το υπογραμμίσω προσωπικά. Έχουμε περάσει από μία τέτοια περίοδο ώστε στην προσεχή περίοδο επιβάλλεται να μην φοβόμαστε ο ένας τον άλλο. Βεβαίως και υφίστανται ζητήματα, αλλά επιβάλλεται να καταβάλλουμε προσπάθειες να τα επιλύσουμε σαν φίλοι. Πιστεύω ότι στην περίπτωση της φοβίας που προκαλεί το Κυπριακό και του φόβου ότι οι Τουρκοκύπριοι θα απωλέσουν την ταυτότητά τους, οι φόβοι αυτοί είναι αβάσιμοι και είναι αδύνατο να συμβεί αυτό. Άλλωστε, εάν οι Τουρκοκύπριοι βρεθούν εντός των κόλπων της Ε.Ε. και συμπεριληφθούν και αυτοί στη διαδικασία διεύρυνσης της Ένωσης, αυτό σημαίνει ότι μία από τις επίσημες γλώσσες της Ε.Ε. θα είναι η Τουρκική. Σημαίνει ότι όλα τα επίσημα έγγραφα θα μεταφράζονται στα Τουρκικά, πράγμα το οποίο και από τη σκοπιά της Τουρκίας είναι πολύ σημαντικό. Δηλαδή, μέσω των Τουρκοκυπρίων θα υπάρξει μία πολύ ευχάριστη συμμετοχή και η Τουρκία θα έχει πρόσβαση σε όλα τα έγγραφα. Θα βρεθεί πιο κοντά στην Ευρώπη και νομίζω ότι και η υπόλοιπη Ευρώπη θα συνηθίσει να βλέπει την Τουρκία εντός των κόλπων της Ε.Ε. Επομένως, τότε δεν θα πρέπει να υπάρχει φόβος για απώλεια της ταυτότητας.

Ας έρθουμε στα ζητήματα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον από στρατιωτικής πλευράς: Ήδη στο σχέδιο Annan γίνεται αναφορά σε ένα νησί που δεν θα υπάρχουν στρατεύματα, δεν θα κυριαρχεί ο στρατός. Επομένως, δεν πρόκειται να απειληθεί η Τουρκία.

Επιβάλλεται να επικρατεί ειρήνη στην Κύπρο, η οποία να αποτελέσει σύμβολο συνεργασίας ανάμεσα στους Τούρκους και τους Έλληνες, στους μουσουλμάνους και τους χριστιανούς. Ένα σημαντικότερο σύμβολο για τον κόσμο και για τους Κύπριους πολίτες.

Ερώτηση: Ενώ έχουν γίνει διαδηλώσεις στην τουρκική πλευρά της Κύπρου, γιατί άραγε δεν έγιναν διαδηλώσεις στον νότο; Είναι τόσο ικανοποιημένοι οι Ελληνοκύπριοι από το σχέδιο Annan, ώστε να μην πραγματοποιούνται διαδηλώσεις;

Παπανδρέου: Πρωτίστως, επιβάλλεται να τονίσω ότι οι διαδηλώσεις έδωσαν αρκετά ερεθίσματα τόσο στην ελληνική πλευρά όσο και στην Ελληνοκυπριακή πλευρά. Γίνονται συζητήσεις επί της ημερομηνίας και επί των γενικών αντιλήψεων. Η γενική αντίληψη που επικρατούσε στην πλευρά μας ήταν ότι οι Τουρκοκύπριοι είναι εναντίον των Ελλήνων [Ελληνοκυπρίων], ότι δεν μπορούν να συμβιώσουν μ' αυτούς και ότι επιζητούν τη φιλονεικία. Τώρα αυτές οι γενικές αντιλήψεις έχουν εξαφανισθεί και έχουμε διαπιστώσει ότι και αυτοί είναι άνθρωποι καθώς και ότι οι νέοι επιζητούν ένα καλύτερο μέλλον και να συμπεριληφθούν σε ένα τμήμα της Ευρώπης. Βεβαίως και θα διατηρήσουν την ταυτότητά τους και τον δικό τους κόσμο, αλλά ταυτόχρονα ζητούν κάτι καλύτερο, ζητούν ένα ελεύθερο νησί. Αυτό πράγματι έτυχε θετικής υποδοχής τόσο στην Κύπρο όσο και στην Ελλάδα και οι άνθρωποι διαπίστωσαν ότι έχουν τη δυνατότητα να συμβιώσουν. Υπάρχουν προβλήματα, αλλά υπάρχει πάντα η δυνατότητα να επιλυθούν και αυτό είναι πράγματι ένα πολύ καλό μήνυμα.

Ας δούμε όμως την Ελληνοκυπριακή πλευρά [έτσι η τουρκική μετάφραση]: Μπορεί να υψώθηκαν ορισμένες φωνές αντιπολιτευομένων το σχέδιο Annan, αλλά αυτό είχε συμβεί και για την Κοπεγχάγη. Γενικότερα όμως η ιδέα να θεωρηθεί το σχέδιο Annan ως βάση διαπραγματεύσεων, έτυχε θερμότερης αποδοχής. Επί του προκειμένου, έχει παρασχεθεί υποστήριξη στον κ. Κληρίδη, αλλά κι εμείς θα συνεχίσουμε να παρέχουμε υποστήριξη.

Αυτό το οποίο έχει σημασία είναι ότι επιβάλλεται περισσότερη επικοινωνία, περισσότερες επαφές ανάμεσα στους Ελληνοκυπρίους και στους Τουρκοκυπρίους. Αυτό είναι σημαντικότερο για το μέλλον και τονίζω ότι είμαστε υποχρεωμένοι να προλειάνουμε το έδαφος για τη λύση.

Ερώτηση: Δηλαδή δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα στην Ελληνοκυπριακή πλευρά όσον αφορά στο σχέδιο Annan;

Παπανδρέου: Βεβαίως το σχέδιο θα αποτελέσει αντικείμενο διαπραγματεύσεων. Οι δύο ηγέτες θα συζητήσουν τις λεπτομέρειες και θα εντοπίσουν – εφόσον υφίστανται – προβλήματα, αλλά και θα βρουν τα σημεία επί των οποίων μπορούν να συγκλίνουν.

Ερώτηση: Τι θα γίνει εάν δεν εξευρεθεί λύση; Θα επηρεασθεί απ' αυτό η επικοινωνία ανάμεσα στην Τουρκία και την Ελλάδα; Θα προσλάβουν μεγαλύτερες διαστάσεις τα προβλήματα που αφορούν το Αιγαίο; Το Κυπριακό θα προξενήσει μεγαλύτερη ζημία στην Τουρκία από σκοπιάς ένταξης στην Ε.Ε.;

Παπανδρέου: Αυτό που θα μπορούσα να πω είναι ότι δεν μπορεί πάντα να σας παρουσιάζονται ιστορικές ευκαιρίες. Διότι, πράγματι, βρέθηκε μπροστά σας μια ιστορική ευκαιρία. Έχουμε καταβάλλει μεγάλες προσπάθειες για να φθάσουμε σε αυτό το σημείο. Δείτε τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Μέση Ανατολή. Όταν παρουσιάστηκε εκεί κάποια ακτίδα φωτός, έπρεπε οι ενδιαφερόμενες πλευρές να επωφεληθούν της ιστορικής ευκαιρίας που τους παρουσιάστηκε. Όμως αυτό δεν έγινε και οι συγκρούσεις συνεχίζονται ακόμη. Βέβαια εμείς δεν είμαστε Μέση Ανατολή κι ούτε πρόκειται να είμαστε, αλλά, παρ' όλα αυτά, πρέπει να επιδειχθεί προσοχή.

Η περίοδος που διανύουμε όσον αφορά στις σχέσεις μας, είναι πράγματι η καλύτερη που διανύουμε κατά τα τελευταία 40 χρόνια από τη σκοπιά της συνεργασίας, των προθέσεων, της εγγύτητας ανάμεσα στις Κυβερνήσεις μας, τις σχέσεις ανάμεσα στους δημοσιογράφους και τους επιχειρηματίες. Άραγε θα μπορέσουμε να τη διατηρήσουμε και να τη συνεχίσουμε κατ' αυτόν τον τρόπο; Ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο επιβάλλεται να επιλύσουμε το Κυπριακό. Εμείς οι πολιτικοί ερχόμαστε και παρερχόμαστε, αλλά δεν συμβαίνει το ίδιο με την Ιστορία. Τίθεται το ερώτημα κατά πόσο είναι δυνατό να ακολουθηθεί πολιτική αυτού του τύπου εάν δεν επιλύσουμε το Κυπριακό.

Θα ήθελα να τονίσω το εξής: Μπορούμε να βρούμε πολύ εύκολα προφάσεις για να μην το επιλύσουμε τώρα. Π.χ., στην περίπτωση του ζητήματος του Ιράκ θα μπορούσαμε να πούμε ότι λόγω των υφισταμένων επιμέρους προβλημάτων θα έπρεπε να αναμείνουμε λίγο ακόμη για τη λύση του, αλλά αυτό στην πραγματικότητα σημαίνει περισσότερο βύθισμα στο τέλμα και σημαίνει ότι το ζήτημα προσλαμβάνει μεγαλύτερες διαστάσεις.

Είναι καιρός να λάβουμε αυτή τη στιγμή οριστικές και θαρραλέες αποφάσεις και να κινηθούμε ανάλογα. Βέβαια οι αποφάσεις αυτές δεν θα είναι ικανοποιητικές 100%, αλλά θα είναι αρκετό να ικανοποιηθούν κατά 70% οι άνθρωποι.

Εάν το Κυπριακό δεν επιλυθεί, όπως ρωτήσατε κι εσείς, ενδέχεται μακροπρόθεσμα να επηρεασθούν αρνητικά οι Ελληνοτουρκικές σχέσεις. Άλλωστε, υπάρχουν και διάφορα προβλήματα που πηγάζουν από το δικασμό του νησιού. Π.χ., λαμβανομένου υπόψη ότι στο βόρειο τμήμα του νησιού υπάρχουν στρατεύματα, το νότιο τμήμα θα ζητήσει και αυτό βοήθεια και τότε η Ελλάδα θα χρειασθεί να το προστατεύσει με μία στρατιωτική ομπρέλα. Θα πραγματοποιηθούν τότε ασκήσεις, αερομαχίες, θα εκτοξευθούν πύραυλοι και όλα αυτά θα δημιουργήσουν κλίμα έντασης. Αντί λοιπόν να ασχολούμαστε μ' αυτού του είδους εντάσεις, θα πρέπει να δημιουργήσουμε μία τέτοια κατάσταση ώστε να εξευρεθεί σημείο σύγκλισης. Η Κύπρος ή θα μας διχάσει ή θα μας φέρει τον έναν κοντά στον άλλο. Το νησί αυτό βρίσκεται πράγματι σε ένα κοινό ιστορικό σημείο ανάμεσα στην Τουρκία και την Ελλάδα. Συνδέεται και με τις δύο μικρές πατρίδες.

Χρησιμοποιώντας τις καλές σχέσεις που έχουμε αναπτύξει ανάμεσα στην Τουρκία και την Ελλάδα και αφού τις σταθεροποιήσουμε, επιβάλλεται να εξεύρουμε λύση στο Κυπριακό. Μας επιβάλλεται να διαδραματίσουμε σημαντικό ρόλο από τη σκοπιά της περιοχής και από την παγκόσμια σκοπιά.

Ερώτηση: Εξηγήστε μου γιατί δεν εφαρμόζεται το άρθρο 5 του Καταστατικού Χάρτη του ΝΑΤΟ;

Παπανδρέου: Όπως γνωρίζετε, το θέμα άρχισε να συζητείται μετά την 11^η Σεπτεμβρίου, αλλά δεν υπήρξε πρόοδος. Αφορούσε τις τρομοκρατικές επιθέσεις και δεν επεκτείνονταν σ' όλους τους τομείς. Βέβαια, τώρα, αποτελεί αντικείμενο συζήτησης. Η Ελλάδα υπήρξε πάντα υπέρμαχος της εφαρμογής του άρθρου 5 σε περίπτωση κατά την οποία παρουσιασθεί κάποια απειλή στα σύνορα μιας χώρας-μέλους του ΝΑΤΟ και ειδικά της Τουρκίας. Αυτό δεν σημαίνει συμμετοχή σε πόλεμο και το έχουμε διακηρύξει πάντα ξεκάθαρα. Αυτό δεν έχει καμία σχέση με συμμετοχή του ΝΑΤΟ σε πόλεμο. Όμως υπάρχουν συμφωνίες και είμαστε υποχρεωμένοι να συνεργασθούμε και να βοηθήσουμε ο ένας τον άλλο. Να συνεργασθούμε σε περιπτώσεις που παρουσιασθούν ζητήματα ασφαλείας και κυριαρχίας.

Ερώτηση: Θα ληφθεί σχετική απόφαση την προσεχή εβδομάδα;

Παπανδρέου: Νομίζω ναι. Εμείς το υποστηρίζουμε αυτό. Γνωρίζω ότι στο ΝΑΤΟ προβάλλονται διαφορετικές απόψεις. Κυρίως, τίθεται θέμα αν η παρούσα χρονική συγκυρία είναι η πρέπουσα για να διεξαχθεί συζήτηση επ' αυτού του ζητήματος. Όμως τα περισσότερα μέλη είναι υπέρ της συζήτησης.

Δ. Γ. ΜΟΥΣΤΑΚΛΗΣ